Ч. 278 (11.628). Львів, неділя 15. грудня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Польська урядова кріза.

Львів, 14. грудня 1929.

Урядова кріза в Польщі тріває вже тиждень. Виявляється, що її поладнання далеко тяжче як декому здавалося. Та й сама кріза відбулася виїмково, в спосіб, нечуваний в парляментарних країнах. Всюди, де нормально функціонує парляментаризм поодинокі міністри чи й цілі уряди все самі ставлять перед парляментами питання про вотум довіря для себе і то з правила при нагоді неприняття парляментом якогось урядового законопроєкту. В даному випадку польської урядової кріз нічого подібного не зайшло. Сойм, не розглядаючи ще ділово й річево ніякої справи вже першого дня, поставив внесення на вотум недовіря для уряду, а на другий день це вотум ухвалив. Цим він підкреслив, що взагалі цього уряду не хоче, отже й не хоче дотеперішньої системи правління. З того був би висновок, що сойм хоче свого парляментарного уряду, бо тільки такий міг би повести побажану для парляменту політику. Але річ у тім, що теперішній сойм нездатний до того, щоби покликати до життя парляментарний уряд. Це з одного боку, а з другого боку невідомо, чи президент і найближчі йому політичні чинники згодились би на парляментарний уряд.

Та як там не булоб, то слід всеж таки особливо підкреслити деякі факти, що заістнували вже в звязку урядовою крізою, а до того факти, яких по травні 1926 р. в Польщі взагалі ще не було. Президент Річипосполитої перевів цілу низку конференцій не тільки з головами обох палат парляменту, але й з представниками поодиноких польських угрупувань у соймі. Це вже без сумніву новий засіб поладнування урядової кріз. Бо досі, хоч і були вже кріз потравневих урядів, то поладнувано їх все без участи парляменту, хоч що правда ці крізи фактично і не були спричинювані відповідними ухвалами парляменту. В потравневому періоді ця спричинена постановою парляменту кріза є першою. Тому не дивниця, що всі ломлять собі нині голову над питанням: як вона скінчиться? Ломлять собі над тим голову і політики і преса.

А тому, що кріза затяглася і тому, що всі дотеперішні конференції президента з політичними діячами сповиті таємницею, то й нема ніяких, ніяковісеньких даних, на яких можнаб як так будувати бодай правдоподібну відповідь на поставлене питання. В пресі появилися голоси, що вже сам факт конферування президента з представниками політичних соймових груп свідчить про те, що дотеперішня урядова система політики збанкротувала і що найвідповідальніший чинник у державі хотів би піти навіть на концепцію парляментарного уряду. До цього зневолює його передовсім важне економічне положення в краю. Це одна поголоска. Інша вперто твердить, що все це тільки маневр і що ця кріза взагалі поладнаною не буде, що старий уряд дає це навіть деякими своїми тактичними посуненнями до пізнання і що з положення є один одинокий тільки вихід, а саме: розвязання парляменту. Дехто подає вже й речинець нових виборів до законодатних установ, який припадав би на кінець квітня або початок травня 1930 р.

Чи теперішня урядова кріза в Польщі буде поладнана вже за кілька днів, чи скоріше, чи ще пізніше, чи взагалі не буде полагоджена, то все це тепер не найважніше. Найважнішим нині є те, що в Польщі непомірно згустилась політична атмосфера. Вона стала не тільки надмірно згущеною, але й до такої міри загадковою та непевною, що ніхто в Польщі не може нині означити, що в політичному і господарському відношенні може принести навіть найближче завтра. При цьому певним є те, що кожне завтра напевно не принесе нічого яснішого ні погіднішого від того, що є нині. Навпаки при теперішній затьмареній політичній атмосфері є більше даних на те, що кожне завтра може принести щось гірше. Але цим, як бачимо, нині нібито й мало-хто турбується, бо йде велика гра між двома польськими політичними таборами, з яких тільки проурядовий табор є бодай до певної міри зіграний в самому собі. Опозиція йде остільки разом, оскільки це робить для самої опозиції. Очевидно, що з природи річи більша відповідальність за хід подій і внутрішне положення в державі паде на весь теперішній урядовий і проурядовий табор з тієї простої причини, що він вже більше трьох літ мав і має повноту влади і політичної керми державою у своїх руках. Тому не дивно, що незвичайно важким є його положення саме тепер, при заістнувавшій важкій урядовій крізі. Бо нема сумніву, що від такого чи іншого поладнання цієї кріз залежатиме в немалій мірі будуччина Польщі. Отже відповідальність за будуччину є цим важким каменем, що без сумніву придавлює своїм тягарем теперішні найвідповідальніші чинники в Польщі і тим самим стримує їх від надто радикальних та ризикових політичних посунень. В тому то й заключається, на нашу скромну думку, головна причина дотеперішньої безвиглядности в поладнанні теперішньої кріз.

Німеччина і репараційні довги.

Несподіваний голос д-ра Шахта.

Директор державного німецького банку д-р Шахт звернув на себе загальну увагу виступом, який може потрясти не тільки німецьким кабінетом. Він передав урядові меморіял, що одночасно перейшов на сторінки преси і счинив неаби-яку метушню. Цей меморіял ударяє одночасно на два фронти — в репараційний плян Юнга і в теперішній німецький уряд.

Зміст цього меморіялу короткий: Німеччина не в силі буде виконати зобовязань супроти пляну Юнга, принятого в Газі, в остаточній його формі. Д-р Шахт є людиною з великим темпераментом і вміє вживати енергійних слів. Плян Юнга в його останній редакції він назвав „сфальшованим“ тому, що Німеччина зріклась непотрібно деяких ріжниць між своїми доманганнями. При цьому він зазначує, що не брав участи в голосуванні над цими пропозиціями і надалі не може піддержувати умов згаданого пляну.

Члени уряду й німецька опінія схвилювались. Вони також є тої самої гадки, що д-р Шахт, але не всі погоджуються з такою формою його виступу. Саме тепер Німеччина находиться напередодні важних фінансових реформ та дискусії в цьому напрямку і уряд потрібує внутрішньої підтримки. Але одночасно не всі погоджуються з фінансовою політикою Гільфердінга, проти якого меморіял Шахта найсильніше звернений. Не від нині панує серед правих партій Німеччини погляд, що вона потребує фінансового диктатора. Вони вважають саме Шахта найкращим диктатором на це становище.

Уряд виступив проти д-ра Шахта зі заявою, що його аргументи не мають ділового характеру. Розслід усієї справи буде предметом найближчої парляментарної дебати. Та покищо атаки д-ра Шахта зробили вже велике враження в Німеччині й на чужині. Людина на такім відповідальнім становищі не може кидати слів на вітер.

Якщо голова державного банку заявляє, що Німеччина не має сили виконати своїх зобовязань, то він мусить казати це на підставі дійсних даних. Коли-ж він каже це не посеред міністрів, а прилюдно, й то так, щоби про це почула аж чужина, то імовірно є це свого рода остаточний спосіб, щоби розплутати теперішню ситуацію.

Більшість впливової німецької преси не вважає такого виступу щасливим. Він замісць помогти Німеччині, ускладнює її внутрішне й міжнародне становище. Із ролі Шахта виходило би, що тільки він єдиний каже голосно щиро те, що думає, а міністри воліють мовчати. Та справжні політики й дипльомати відповідають йому на це дуже розумно: кричати, що зле і докоряти іншим, що вели погану політику, може кожний, і неполітик; роля справжнього державного діяча й дипльомата — вміти вибрати момент, коли треба сказати, що необхідне і то в такій формі, щоби допомогти справі, а не її зашкодити. Д-р Шахт є великим фінансістом, але нераз уже переходив межі своєї компетенції, звязуючи з чисто-фінансовими справами загально політичні.

На цьому тлі почнеться тепер боротьба між ним і кабінетом.

Церковні справи.

(Від нашого кореспондента.)

VI.

Православне духовенство й вища церковна влада теж уже забрала голос у справі „ревіндикації“ церков на українських та білоруських землях.

Першим заговорив українець з походження „общерос“ протопресвітер Теодорович, настоятель митрополитального собору в Варшаві. Описуючи в „За Свободу“ (ч. 273) свою подорож на чолі з прочанами-росіянами до Почаєва на свято „Пречистої“, він порушує й справу „ревіндикації“.

„Не хочеться вірити, — починає автор. — Тільки жорстокий і мстивий ворог християнства взагалі міг би зважитись вирвати з серця православної церкви в Польщі її — церкви — вікову святиню. Ми не можемо так думати про католицтво й римський престол. Спитаємо в глибині християнського сумління: чи міг би допустити щось подібного Христос? Він не відбирав храма навіть у фарисеїв і книжників“ і т. д. Стаття написана сильно й навіть різко й викликала відгук у польській католицькій пресі.

Відповів і виленський римо-католицький митрополит Ябложиковський (через „Катол. Агенцію Пресову“ — КАП), заявляючи: „Не хочу відібрання для католиків *ні одної православної церкви*, а виключно прямую до того, щоб в імя принціпу справедливости католицькі костели, силою захоплені царською владою, були повернені правним власникам“. До цього митр. Ябложиковський додає, що його погляд поділяють також і інші заінтересовані латинські епископи.

Одначе не зважаючи на цю заяву, фактом є, що позви зголошено не тільки до католицьких костелів, але й до б. уніятських церков, які належать українському й білоруському народам.

Після того, як питання про відібрання православних церков в українців і білорусів обійшло майже всю пресу — від клерикальної до соціялістичної (Роботнік), забрав голос і орган митропо-

лита Дениса — „Воскресное Чтеніе“ (ч. 46). Пере-
довсім „В. Ч.“ вказує, що зовнішнім товчком до
внесення позвів проти православних церков, було
виясення найвищого суду в іншій справі, а саме,
що десятилітний речинець давности, який закрі-
лює за сучасним посідачем нерухоме майно, віді-
бране колись російським урядом, треба рахувати
з того моменту, коли на даному терені розпочалася
з того моменту, коли на даному терені розпочалася
цього речинця латинські єпископи й повносили
до судів позви щодо майна православної церкви.
Далі „В. Ч.“ пише: „Величезна більшість утя-
сків, які відчуває православна церква, мають
своїм джерелом яскраву нетолеранцію й чоловіко-
ненависництво, виявлене латинською церковною
владою і духовенством, які широким способом ви-
користовують в цьому відношенні своє упривіле-
йоване становище в Польській республиці і числен-
ні засоби впливу на органи адміністрації й напрям
їх діяльности“. (Див. „В. Чт.“ ч. 46 і „За Сво-
боду“ ч. 309.)
Далі „В. Ч.“, подаючи цілу низку фактів, що
відкидають „докази“ латинників, каже, що Поча-
ївська Лавра належала до православних „з само-
го свого заснования“, а лише потім перейшла в
інші руки. „Православна церква, кінчає „В. Ч.“,
не повинна бути знаряддям політики“, яку веде
латинське духовенство.

Вслід за цею статтею, передруковано в „За Свободу“, „посланіє“ митрополита Дениса, датоване ще 26. жовтня, в чотирьох мовах: росій-

ській, українській, білоруській і польській. В посланні вища церковна влада закликає: „Ми повинні обєднатися між собою, повинні злитися в одну приязну родину, забути про свої суперечки, всі як один станути в обороні своєї Матері-Церкви православної“.

Чуємо той самий мотив, який кинув у „За Свободу“ п. Рязанцев. Українці — посли й церковні діячі — давно вживали засобів до цього обєднання, передбачаючи ті сьогоднішні позви, яких не передбачали інші. Але як обєднатися? Зріктися того, що було в нас відняте за часів царської влади — рідної мови в церкві, своїх священиків, приятелів нашої культури; належного голосу на соборі, в митрополитальній раді, в консисторії, в канцеляріях повітових протоєреїв, виховання духовенства в українському дусі?

Так, українці прагнули обєднання, але обєднання справедливого. Такого обєднання, не зважаючи на всі свої заходи, вони добитися не могли. І вина за це й за сьогоднішне лихо падає не на них, а на тих, що хотіли й ще хочуть узурпувати наші національні права в українській церкві.

Становище української церкви, особливо після зголошених позвів таке, що лише закукурічений політикан не міг би зрозуміти потреби обєднання вірних у спільній справі. Але для цього потрібна якась реальна підстава, якась програма. А досі цього нема. Самих закликів до обєднання з „забуттям“ своїх культурних потреб — замало.

VII.

Як бачимо, справа відібрання наших церков закроїлася досить широко. Її матеріяльні, правні, моральні, історичні й політичні сторони стали перед сучасним громадянством і не тільки нашим — у великанських розмірах. На це питання відгукнулися десятки часописів найріжноманітніших напрямків кількох національностей. Була порушена вже раз ця справа й на сторінках „Діла“. А наші „церковники“ неначе в рот води набрали. Хіба-ж не дивно?

Багато наробили помилок оці наші церковники, завели нашу церковну справу в мертвий кут і спалили за собою всі мости. Залишаючи це питання на інший раз, вважаю за потрібне сказати тут лише про один момент у діяльности б. церковного комітету. Передбачаючи боротьбу за коштовне церковне майно, на одному з засідань церковного комітету я руба поставив питання про те, що комітет не може обмежуватися лише до справи богослужбової мови, але повинен заднятися й обороною церковного майна. „Що з українізації, — сказав я, — коли може швидко не буде й що українізувати“. Мій голос не знайшов відгуку. Навпаки, зустрів навіть з боку деяких членів комітету неприхильність. Однобічна суґестія ідеї українізації богослуження затьмарувала цілість широкого церковного питання. Аж тепер життя доказало, що питання церковного майна є питанням, гідним високої уваги наших церковників.

І воно чекає на цю увагу. Чи не час церковникам уділити йому цієї уваги та в імя високоцінного народнього добра зайнятися обороною церковного майна? Чи не час забрати в цій справі голос та розпочати належну акцію?

В. Островський.

В свято Андрея.

Концерт ґімназії СС. Василіянок у честь митрополита Андрея Шептицького.

В четвер, 12. грудня в навечеріє імянин свого опікуна й добродія о. митрополита Андрея Шептицького влаштували учениці ґімназії СС Василіянок концерт у честь Достойного Імянинника. На концерті, що почався в 5. год. вечером у гарно прибраній ґімназіяльній салі взяв особисто участь о. митрополит у товаристві єпископів оо. Будки й Бучка і майже всіх членів греко-католицької, митрополичої капітули.

На програму концерту зложилися: привітальна промова учениці Лідії Кос, гра на фортепяні маленької Ірини Турчин, деклямація Богдани Світлик і хори під управою учительки п. Надраґи і проф. А. Мельника. Крім хорів учениць ґімназії виступив з одною точкою також хор учениць промислової школи СС. Василіянок. Дуже гарно відіграла на фортепяні Мендельсона „Рондо капрічіозо“ учениця Евгенія Куриловичівна. По виголошеному привіті промовниця уч. Лідія Кос вручила о. митрополитові Андреєві прегарний букет живих квітів.

Цілий концерт, старанно підготований, робив дуже миле враження. На концерті крім учениць і учительського збору були родичі учениць і запрошені гості.

Проти червоного терору.

Протест українського студентства в Данціґу.

Зібрані на протестаційному вічу дня 6. XII. 1929. члени українських студентських товариств у Данціґу: Союзу У. С. „Основа“, Т-ва У. Т. „Чорноморе“, Корпорації У. С. „Галич“, Т-ва У. С. „Зарево“ і Т-ва У. С. „Смолоскип“:

1. Однодушно протестують проти масового арештування громадян і наукових діячів на Радянській Україні московськими комуністами і їх прислужниками та якнайрішучіше осуджують безправний гніт і насильство над свідомим українським населенням.

2. Уважаючи більшовицьку владу погубною для природних змагань Української Нації, зібрані заповідають рішучу боротьбу з більшовизмом і його слугами.

3. Зібрані витають рішучий виступ української молоді у Львові і в краю та вповні солідаризуються з ухваленими нею постановами.

Данціґ, дня 6. грудня 1929 р.

Підписи.

СТ. ГАЙДУЧОК.

Чума з лопатою ходила...

Тому десять літ! Чи памятаєте ви всі з У. Г. А.? Пригадаю вам: сто вісімдесять тисяч „іатоїв“ — і була суха, ясна, з приморозками осінь 1919 р. Дядько закаменілої землі в дві пари волів не міг орати так бідькався, що годі озимину сіяти, а II. Г. К. переваллювався з району Бердичева в район Немирова, не знати котрі з черги жнива почнати...

Дістали ми приказ евакувати бердичівські лічниці з хорих. Хоч розум бунтувався, ми виконали приказ. Навіщо? — Таж для них місця вже в першій половині жовтня по лічницях не було і застали ми їх в ваґонах у Виниці на двірці без помочі, без їди, без води.

А там далі опинився корпус на фронті проти Денікіна. І пішли стрільці і старшини на позицію напів босі, обдерті, пригноблені душею. Вміли слухати. Жаль тільки, що не було кому розумно приказувати. Не думав стрілець над тим, чому він босий, байдуже приймав старшина образливі телеґрами, в яких уряд отамана Петлюри звав галичан злодіями, бо реквірували цукор у державних цукроварнях. За нього треба було вбрати стрільця дати їсти коневі.

По 20. X. пішли на схід Немирова, а за кілька днів почав Немирів ними заповнюватися.

В Садках дістаю приказ: „Негайно перебрати від д-ра Ляндеса відсильну точку на двірці в Немирові і зголосити в Команді“.

На дворі дощ зі снігом. Минаю кільканацять підвод з тяжко хорими. Декотрі так тільки „наподеню“ з посинілими губами, запалими лицями, горячковими очами. Кілька підвод з ними стоїть біля земської лічниці. Не приймають, нема місця.

Я на двірці. Мурований маґазин, камінна підлога. В одному куті полева кухня, коні, в другому хорі. Покищо для мене нічліґу нема, бо на кватирі, призначеній для мене, сотник Бачинський лежить теж на тиф.

При телефоні кличу шефа штабу отамана Льонера: „Голошу слухняно, що я відсильну точку Немирів перебрав, та хорих не буду приймати“.

Таки збунтувався. Але другого дня вже корпусна сотня саперів у мене в год. 6 рано. Залізничники видають потрібне дерево і дошки з двох зруйнованих,шведських бараків (стіни, будовані з т. зв. дикти): до полудня готовий один з лежанками, сінниками і залізною печою. І поробили причі рівнож у почекальні на двірці, бо й там хорі на підлозі.

Не багато помагає. Вечором у мене 120 хорих. Чи думаєте, що можливо їх сортувати бодай по родам тифу? На те нема часу. Важніше: дати їм горячого чаю, чи інекцію камфори.

А другого дня вже до ваґонів наспіли печі аж з Виниці. В зимних ваґонах рішився я не відсилати.

Відійшов транспорт хорих і по двох днях вернули санітарі. Між ними й віденський жид Бляйберґ.

— Де віддали?

— Вони таки лежать у почекальнях на двірці. У Виниці нема місця для хорих — відповідає Бляйберґ. Він-жеж меткий, певно знайшов би.

Корпус рішає хорих дальше не висилати.

Заповнилася бриґадна лічниця III-ьої бриґади, де лікарював Сенчина (він протягом 8 днів передтим відтранспортував майже 400 хорих фірами до Виниці, а ті слали телеґрами: „Не присилайте, нема місця“.). Заповнив свій лазарет VII. бриґади д-р Ляндес, моя відсильна точка ними забита, забитий і земський шпиталь, передовсім старшинами. Вже й по полкових помічнях було по 50 людей, а їх ще везли й везли із 9. бриґади 8., 7., 3., 4., 10!

Куди їх дівати? Влаштовують склад хорих у місцевій ґімназії, в монастирі.

А на дворі осіння плюта зі снігом.

Всеж таки фронт держиться. Час до часу несуться гарматні вистріли від сторони Остолопова.

Фронт рідшає і нема кому його поповнити. Найсильніший полк 4. бриґади (до неї і я належу), полк Ґаздайки, має... 80 крісів.

Ви здаєте собі справу з цього? На просторі 7 км. держить фронт 80 людей, напів босих, скостенілих від дощу і зимна, перемоклих, битих осіннім вітром. Прибиті морально всі, бо що хвилі бачать, як хороба підкошує то одного то другого і їх те саме чекає..

В імя якої ідеї мають вигинути? Таж там вгорі мусять про це знати! Але стрільці також добре знають, що з волинської ґрупи Дієвої Армії кільканацять старшин перейшло до Денікіна. Не галичан — борони Боже!, — але придніпрянців (там і вперше фронт заломився, а не на галичанах!).

Вже й самому приходиться носити солому і хорих до ваґонів, бо санітарі лежать самі хорі тифом. Ледви тільки підхорунжий Лев Крушельницький і двох десятників тримаються. Чи сподівався він, теольоґ, що така служба його стріне в рідній Армії? Висилаємо транспорт, бо у Виниці отворили шпиталь у кримських казармах. (А пригадуєте собі, що ті всі наші помічні, відсильні шпиталі були? — Назвім так докладно: „склади вмираючих“...).

А 30. X. дістаю прикази й байдуже махаю рукою. Корпус подається через міст у Роґозні майже під Жмеринку, бо Дієва Армія не вдержала лінії. Для мене приказ: лишитися в Немирові й евакувати хорих дальше у Виницю. Обчислюю: у мене на двірці 150, у 7. бриґаді 140, у 3. — 150 хорих. В земській „больниці“ около 100, по полках і кватирах понад 200. Вже чужих бриґад і це рахую. Майже вісім соток хорих! За два дні наші частини покинуть Немирів; я маю з останнім курінем відійти... Можна буде відіслати 240, а на кого залишити 500?

Представляю корпусові — вони там розуміють, що більше: знають, що до Виниці нема пощо висилати, бо й там недовго будемо.

Думаю, що про те все знав головний отаман.

Чи здібні ми були воювати дальше? Це був початок епідемії. Я не був при Начальній Команді, а близько стрільців і ми всі тоді думали про... рятунок, як кожний потопаючий. Стрільці хотіли теплого кутика — бодай раз іще перед смертю!

Куля не була страшна, але те, що під тином прийдеться як собаці вмирати!...

І тут причина „зради“, бо розум казав, що шкода посвячувати рештки живих для хорих амбіцій.

Стрілець не збунтувався ані не негодував, як почув про перемиря. Він знав, що йому хотять рятувати життя. Він розумів, що може прилатися...

На орґанізаційному фронті.

КОЛОМИЯ.

В порозумінні Українського Національно-Демократичного Обєднання й Української Соціялістично-Радикальної Партії відбулася в Коломиї дня 1-го грудня ц. р. у великій салі Народнього Дому довірочна нарада українських громадських радних. До президії наради вибрано представників обох партій. Про значіння і права громадських рад говорив д-р М. Стахів (УСРП), а про громадські бюджети — як їх укладати і як боротись з тим, щоб повітові виділи їх не змінювали, говорив посол В. Целевич (УНДО). Оба реферати викликали дуже живу дискусію, а взагалі ціла нарада пройшла серед незвичайного зацікавлення. Наслідком наради вибрано екзекутиву радних.

Тогож самого дня вечером відбулася в Коломиї довірочна нарада У.Н.Д. Обєднання. Головував голова Повіт. Нар. Комітету п. Юра Чукур. Реферат про нашу політику і відносини на Радянській Україні виголосив посол Дмитро Паліїв, який закликав усіх ставати до зорґанізованої праці в ряди Обєднання. Про політику Обєднання говорив посол В. Целевич, а сенаторка Олена Кисілевська закликала до орґанізації жіноцтва, щоби й воно ставало до праці для народу в рядах Обєднання. Між іншим наша сенаторка заявила, що довший час не довіряла Обєднанню і не вступала в його ряди, хоч і належала до національного табору. Але згодом, коли вступила до Обєднання, то переконалася, що провід Обєднання завзято і щиро боронить народніх справ і гідно репрезентує український нарід. Тепер вона з чистим серцем і піднесеним чолом заявляє, що всякі її сумніви розвіялись і вона взиває всіх чесних українців, ради кращого майбутнього українського народу, вступати в члени Українського Національно-Демократичного Обєднання. З черги п. Юра Чукур в імени селян зазначив, що дурман, що його ширили всякі відміни лівих, розвівається і селянство стає до дружньої громадської праці зі своєю інтеліґенцією. Нарада закінчилася вибором проводу орґанізації на місто Коломию з д-ром Я. Шипайлом на чолі

З життя Народньої Орґанізації Українців м. Львова.

Дня 8-го грудня ц. р. відбулись Загальні Збори Дільницевої Народньої Орґанізації на жовківському передмісті. Численно вібране громадянство привитав голова Дільн. Нар. Орґанізації о. Іван Туркевич і обняв провід Загальними Зборами, віддаючи голос голові Осередньої Народньої Орґанізації А. Березовському для виголошення політичного реферату. Громадянство з видимим зацікавленням вислухало річевого реферату на тему нашого сучасного політичного і господарського положення. По рефераті зложив в. о. секретаря В. Баран короткий звіт з діяльности Осередньої Народньої Орґанізації, а голова зборів відкрив дискусію над рефератом і звітом. По дискусії та уділенні абсолюторії уступаючій дільн. Старшині Нар. Орґ. приступлено до вибору нової Старшини і одноголосно ухвалено ряд резолюцій, в яких одобрено політику Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання і Української Парляментарної Репрезентації, висказано довіря для Осередньої Старшини Народньої Орґанізації Українців м. Львова, осуджено комуністичний режім на Великій Україні а з окрема масові арештування свідомих громадян і на внесення о. А. Каштанюка напятновано кирницу роботу п. Михайла Бачинського, комісаря Народнього Дому у Львові.

Загальні Збори рішили подвоїти орґанізаційну працю і працю над поширенням національної свідомости між українським населенням жовківської дільниці та вкінці горячо повитали започатковану в дні 27. листопада ц. р. в Варшаві співпрацю українських національних партій з білоруськими і литовськими орґанізаціями.

Культурний почин.

Справа будови памятника на могилі о. Михайла Вербицького.

Минулого року видало студ. спів. т-во „Бандурист" заклик до громадянства, в якому просило надсилати датки на будову памятника на могилі нашого компоніста о. Михайла Вербицького в селі Млинах; в тій ціли занялося збіркою. Вислід цілорічної збірки такий мінімальний, що до будови памятника годі приступити. Направду, соромно признаватися, що на заклик в часописах прислало тільки одиноке т-во „Боян" в Бориславі 50 зол. і девять осіб квоту 90 золотих (разом); крім цього продано виданих на цю ціль збочків на квоту 300 зол.

Виказ повищих жертв дає сумний образ почуття обовязку нашого громадянства, а передовсім тих наших співочих товариств, хорів, читалень і інших установ, які уряджували концерти, співаючи на них твори незабутнього нашого компоніста, й тягнули з тих концертів матеріяльні користи. Чи не соромно? Чи лиш одинокий „Боян" у Бориславі почувався до обовязку зложити на повищу ціль відповідну квоту?

Культурні народи вміють шанувати своїх визначних людей і по смерти ставлять їм памятники чи то на могилах, чи на місцях, де вони жили, де працювали. У нас тої пошани, того пієтизму до померших визначних наших одиниць нема, а найкращим, хоч болючим доказом того є саме могила Михайла Вербицького, без памятника в страшному занедбанні, запала заросла бурянами, всіми забута... Якби хоч один відсоток скинули на памятник з доходів з концертів ті, які уряджують ті концерти і співають на них твори

Ми лишилися на місці. Спочатку хоронили сапери кожного в домовині, а далі й вони полягали. Дерева на домовини не було. От так для паради в домовині вивозили, а там... вона ще і для інших була потрібна.

І моя Стефа захоріла. А потім і я. Памятаю: роблю собі сам інекції, бо д-р Коцовський був у мене і казав їх робити та вартував, аби я і для нього лишив ліжко в лічниці, як „туди" мене заберуть. Це дуже товариська прислуга, бо там зайвих ліжок нема.

Службу передав я Дмитричкові. А там якись тестамент диктую Кравчукові і чую, як мені лід кладуть на голову.

І Стефа померла, а о. Лучинський навіть не висповідав...

Десь Петро Ґаздайка мене „ладує" на фіру; сам вже повернув в Виниці після поворотного тифу.

А в шпиталі хтось бє вікна... Памятаю: це прибічник полковника Вольфа дістав напад.

— То д-р Коцовський для вас вино прислав, — каже д-р Черкавський, лікар земського шпиталю, — коли я на його лик приходжу до свідомости.

Глухим виїзджу зі шпиталю, бо місця треба для інших. А за два дні д-р Коцовський на мойому ліжку.

Цвинтар галичан у Виниці (на давньому цвинтарі польських повстанців) помітно поширюється. Тут могила Стефи, а там ще з десять хрестів; а решта горбки й горбки...

В 5. день після виходу зі шпиталю я у Вороновицях повню знову службу. Це день 2. грудня.

Чи можна в моїм стані щонебудь робити? От лижу поміж хорих, ноги трясуться підмною, не чую, бо в ухах все шум. І дивлюся безпомічно, як люди умирають.

А далі Шпиків. Там бриґада лишає мене і 190 хорих та обіцює обовязково на Рахни прислати санітарний потяг. — До-нині чекаю. А тут у переході І. Г. К. залишив 90 хорих. Впевняв мене д-р Сеґен, що лишиться сотник на станційного старшину і буде дбати про харчі для хорих та обороновати перед евентуальними грабежами.

Тимчасом другої днини застав я з І корпусу 100 хорих без одного санітаря і без сотника... Ще я прийшлося відшахоляти хорих старшин по квартирах. Як придалося би тепер тих 5 коров, які ще в Галичині на домагання лікаря Матуляка (придніпрянця) бриґада для лазарету зареквірувала!

Було молоко, далі мясо для хорих, а потім пішла продажа кухонних кітлів дядькам на роблення самогону.

За два місяці зліквідував я моє підприємство і з рештками подався в Тульчин, де ще були повні касарні хорих на всі можливі заразливі недуги.

А що труду, заходів і гроша (радше цукру) коштувало копання могил!

Спитаєте: скільки ми їх там залишили? Понад 400 в Немирові, 20 у Вороновиці, 70 у Шпикові, 300 в Тульчині. А й так, по дорозі, ми їх закопували на поблизьких цвинтарищах... Де можна було, ми ставили хрести з написами.

В Тульчині поставив Рудницький на спільній могилі дубовий, високий хрест, а на його грудях написав: „За Тебе, Народе, і за Україну вони лягли! Памятай!"

І в Немирові були наші хрести з жовтосиніми написами. Чи є? Хто його знає. Знаю тільки, що в Немирові, ще в 1923 році з власного почину виходив на ті могили батюшка з хоругвами і вірними на Зелені Свята з панахидою. Мабуть трохи інакше думають про галичан і їхню „зраду" ті, які їх найліпше зрозуміли...

Чи остане слід по тих могилах? Залежить від культурного рівня дотичного народу.

Для порівнання, як культурні чужинці плекають культ полеглих колишніх „ворогів", даю вам виривок з листа: „На задушки ходила я зі школою на салдацький цвинтар. Який там порядок! Всі могили упорядковані і понаписувані назвища. Там напевно є багато українців, бо я сичитала: Іван Борис, Стефан Кручок і т. д. Ми сипали на могили цвіти. Потім клали на них вінки. Якісь дві пані говорили промову. Їх мати прислала аж з Італії, щоби поклали вінок на могилу брата. Жовнірська музика грала і співав хор"...

То, бачите, там, в Европі, де ненавиджено живого ворога з цілої душі, але перед погибшим клонять голову всі. І нікому не прийде на думку там зривати вінки з хреста або безчестити могилу.

10. XI 1929.

того композитора, то певно малиб ми памятник гідний подиву.

Тому нехай отся пригадка буде остання і нехай вона має той наслідок, що суспільність скине негайно більші лепти на повищу ціль, чим і дасть доказ, що вміє шанувати тих, що заслужилися для народу. Нехай передовсім усі наші співочі товариства ухвалять на найближчому своєму засіданні відповідну квоту на памятник і перешлють на адресу: Краєве Т-во Кредитове, Львів, Домініканська ч. 11. вкладка ч. 2.050.

І. О.

Тиждень кризи минає.

Проф. Бартель у Замку. — Комунікат центроліву. — Дашинський премієром? — Уряд центроліву? Мін. Матушевський не вертається в Будапешт? — Резолюція Строн. Хлопського. Не буде офіціяльного комунікату?

Дня 13. грудня почалися в Замку авдієнції осіб, що стоять поза парляментом. Проф. Бартель приїхав як гість президента та замешкав у Замку. Президент приняв проф. Бартеля на довшій конференції. Опісля в приватних своїх апартаментах президент приймав сніданням проф. Бартеля й найбл. окруження. Можливо, що проф. Бартель відвідає і марш. Пілсудського, марш. Дашинського та мін. закорд. справ Залеського. В звязи з приїздом проф. Бартеля у Варшаву пригадують його приятелі, що він не думає тепер вертати до чинної політики. Одначе зазначують теж, що довша гостина в Замку та перебіг розмови можуть вплинути на зміну рішення бувш. премієра.

Другою замітною подією тогож дня є прилюдна енунціяція-комунікат шістьох опоз. партій т. зв. Центроліву. У комунікаті цьому, дорученому клюбові журналістів, сказано: Опозиційні партії не хочуть і не можуть вступати в повновласти президента держави, звязані з творенням нового уряду, а передовсім із десигнуванням премієра. Колиж президент признав би відповідним поручити місію створення уряду комусь із представників опозиції— місія ця буде принята, а уряд, утворений ним, може безсумніву рахувати на співпрацю та піддержку більшости сойму.

Ендецька преса зазначує, що центролів дійшов до порозуміння із самим собою вже давно, а повищий комунікат є вислідом порозуміння лівих і центрових партій сойму. Інша річ, що оголошення комунікату є сензацією не лише для тих, що ґрупуються біля опоз. партій, але теж і для проурядового табору. З дальших вістей, поширюваних у соймі, виходить, що тих 6 партій центроліву порозумілися докладно в справі особистого складу будучого уряду. Як премієра називають теперішнього марш. сойму Дашинського. Один із визначних провідників, запитаний журналістами, як уявляє собі уряд центроліву, відповів, що на це не вільно дати відповіди. Назвища можна би виявити щойно тоді, колиб президент держави звернувся до центроліву з домаганням утворити кабінет. „Можу одначе апевнити, що ми зовсім приготовані", заявив запитаний політик. Далі сказав він, що уряд центроліву міг би в теп. положенні рахувати на більшість у соймі. Це певне. Тепер треба ждати лише на рішення президента.

З повищих слів політика центроліву виходить, що хоч центролів не має за собою чисельної більшости, то видно, що ввійшов у взаємини з іншими опоз. партіями, м. і. НД. Центроліву у соймі має таку чис. силу: ППС 53 голоси, Стр. Хл. 26, Визволене 40, Піст 21, ХД 15, НПР 14. Скількість ця далека від абс. більшости голосів. Навіть колиб до того додати 37 гол. ендеції, то також іще далеко до більшости. Рішилиб отже непольські народи.

Вчора далі кружляли чутки про поворот пос. Патека з Москви, що було би тоді реальне, колиб йому поручили якусь місію. Крім того заперечують чутки, нібито мін. скарбу Матушевський вернеться на своє давне становище посла в Будапешт. Кажуть, що повороту мін. Матушевського у Будапешт бажають собі лише деякі кола санації. Колиж би Матушевський таки вернувся в Будапешт, то становище міністра скарбу віддали би д-рові Ґруберові, теп. президентові ПКО.

Клюб Стр. Хл. у резолюції заявляє, що приймає до відома звіт голови клюбу Домбського про політ. положення, солідаризується із заявою голов сойм. клюбів, що готові на бажання президента держави приступити до творення парл. уряду, опертого на сойм. більшости з тим, що клюб Стр. Хл. готов піддержувати такий уряд. Клюб заявляє, що зогляду на тяжке економічне положення країни кріза повинна бути скоро покінчена.

През. Мосціцький був у Бельведері в год. 6. веч. У Варшаві кружляють чутки, що про конференції в Замку цив. президентова канцелярія не видасть офіц. комунікату.

Конференція міністрів.

Оголошено комунікат, що прем. Світальський скликав на понеділок конференцію міністрів господарських ресортів. У конференції візьмуть участь міністри: промислу, торговлі, хліборобства, комунікації та земельних реформ і представники експортових організацій.

Мін. Залєський про положення.

Мін. закорд. справ Залеський в журн. інтерв'ю говорив про наслідки, які можуть виринути для польської закорд. політики в звязи з теперішнім положенням. Пригадує, що вже в 1928 р. на бенкеті Т-ва розсліду міжнар. справ сказав, що напрямні польської закорд. політики є чимсь постійним, незалежним від тих чи інших вн.-політ. флюктуацій. З цього не виходить іще наче6 міністр заперечував можливість улекшування або утруднювання закорд. політики вн. політикою. Звязок між обома є видимий. Неодин із тих, що брали участь у польській закорд. політиці може пригадає собі хвилі, як із тривогою а навіть розпукою думав про це, які небезпечні наслідки може мати для закорд. політики ця чи та з числ. кабінетних кріз, яких у Польщі ост. роками було аж забогато. Далі міністр пригадує, що згадував, що теперішня ера в противенстві до попередніх літ була інакша. Цитат його зперед двох літ — каже міністр — дає докладну оцінку нинішньої кризі. Колиб не певність, що витревала і консеквентна воля марш. Пілсудського кермуватиме далі долею Польщі, то нинішня кріза без сумніву пошкодила би міжнародньому становищу Польщі.

Експозе Уджаля.

Комуністична обструкція.

Дня 13. грудня прем. Уджаль виголосив урядове експозе, в якім вказав на госп. труднощі, які ждуть уряд у звязи з заг. господарською кризою. Уряд старатиметься передовсім викінчити праці попереднього кабінету. В внутр. справах уряд старатиметься запевнити горожанам лад і порядок.

На цьомуж засіданні парляменту комуністи уладили обструкцію свиставками й іншими інструментами. Предсідник відібрав 22 послам право вступу до палати на один місяць і задержав виплату дієт.

Премієр виголосив подібне експозе і в сенаті. І тут були комуністичні аванту́ри. Комуністи кричали: Геть із соц.-фашистівським урядом! Хай живе СРСР! Демонструючим послам помагали їх прихильники на галерії.

Летунська катастрофа.

Біля Торуня наслідком вибуху мотору, впав польський військовий літак із висоти 200 м. Пільот кап. Мощинський згинув, механіка тяжко раненого перевезли в безнадійному стані до військ. шпиталю. Літак зовсім знищений.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·90·00—8·91·00, канадійський доляр 8·82·00—8·83·00, чеська корона 0·26·40—0·26·42, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·60—0·35·10, швайцарський франк 1·73·08—1·73·13, фунт штерлінгів 43·30·00—43·60·00, радянський червінець 15·00—16·00, німецька марка 2·13·25—2·13·35

З концертової салі.

Концерт з творів німецьких композиторів-романтиків.

Вдатний вечір „Львівського Бояна", що уладив його при співучасти пп. Одарки Бандрівської і Галі Левицької та хору „Сурма". Вдатний як під оглядом багатої і добірної програми, так і під оглядом її виконання, що стояло на поважній висоті. Дописала також публика, що на концертах, присвячених не-українській музиці, належить у нас, як відомо, до рідкости.

На концерті чули ми продукції хоральні і сольові, вокальні й інструментальні, трьох німецьких композиторів: Шумана, Брамса й Шуберта. Поза їх творами відспівано тільки одну дрібничку Де Боа („Весна рож") на мужеський хор, а п-і Г. Левицька відіграла між двома творами Брамса й „Пошум ліса" Ліста. Отже програму видержано в стилі, можна сказати, цілковито.

Найбільше праці вложив у виведення цього концерту безперечно „Львівський Боян", мішаний хор якого виконав „Пісні кохання", оп. 101 (Свято весни і Молоде кохання) Шумана та тяжкий і довжелезний твір Брамса „Пісні любови", перетиканий солями, дуетами, хорами мужеськими й мішаними, в супроводі фортепяну. Хор цей під батутою д-ра Людкевича держався в загальному добре, а деякі солісти й солістки вибивалися своїми справді гарними й вишколеними голосами. Тільки в деяких місцях не завадилоб було мабуть більше прискорене темпо.

Мужеський хор „Сурма" співав пісні Шуберта „Ніч" і „Радість та горе", а також відмічену вже „Весну рож" Де Боа. Співав прецизно й ніжно, інтерпретуючи як слід кожну фразу, кожне слово (всі співаки без нот). Диригентом „Сурми" є тепер п. І. Охримович.

Обі солістки того вечора: співачка п-на О. Бандрівська і пяністка п-і Г. Левицька-Крушельницька мали великий успіх, по мистецьки виконавши перша цілу низку пісень Шумана і Брамса, а друга твори Брамса й Ліста. Обі знані вже нашій громаді з попередніх виступів, обі поважні й солідні таланти. Одна й друга збирала заслужено рясні оплески, причинившись у немалій мірі до успіху концерту. Акомпаніювали: д-р Софія Лісса і п. Борис Кудрик.

При кінці відмітимо, що переклади деяких співаних того вечора пісень (перекладчик на програмі не поданий) були дуже добрі, а деякі для відміни дуже слабі. Порядку при вході на салю і на самій салі берегли пластуни і тому тим разом „зали" поводилися культурно, так, що не треба було палєнітн за нашу молодь ні перед чужими ні перед своїми. Варто таку „сторожу" завести на всіх наших концертах.

І. Н.

НОВИНКИ

— **15. ГРУДНЯ Ц. Р. здержуємо висилку часопису В. П. Передплатникам, що залягають з передплатою.**

— **На волі.** Повідомляють нас, що 13. ц. м. випущено по 1-міс. слідч. вязниці на волю книговодця кооперативи в Зашкові п. Ціхановського Петра і крамаря тоїж кооперативи п. Бабича Дмитра, а день передтим справника, книговодця й одного порубка з Гряди. Всіх їх арештували були на фальшивий донос після того, як згоріли стирти на фільварку біля Зашкова і Гряди, а тепер звільнили зовсім.

— **В день іменин о. митрополита Андрея.** В пятницю, 13. грудня ц. р. в день іменин Високо-

преосв. митрополита Андрея відвідали Його в 12 год. вполудне представники наших централь громадських, культурних, господарських і наукових установ та зложили побажання з нагоди іменин. Від численно зібраних представників промовив красноречиво голова „Просвіти" сен. М. Галущинський, на що відповідав о. митрополит, дякуючи всім сердечно за привіти.

— **Концерт у користь Т-ва Допомоги Емігрантам з Вел. України** відбудеться в понеділок 16. ц. м. в салі Лисенка в год. 8. веч. Галя Левицька відіграє на фортепяні: „Елегію" М. Лисенка та Ліста — „після читання Данте". Ірина Туркевич відспіває: Б. Кудрика „Утоптала стежечку"; Шуберта „При кужілю"; Мендельсона „Пісню чарівниць"; Масене з оп. „Мамон"; Глінки з оп. „Руслан і Людмила"; П. Чайківського з оп. „Винова краля"; Сметани з оп. „Далібор". Й. Москвичів відіграє на скрипці: Р. Мартіні-Крайслера „Андантіно"; Штрауса „Ранок"; Р. Сарасате „Андалузький романс"; Двожака-Крайслера „Славянський танець"; П. Чайківський „Осіння пісня"; Ернфельта „Колискову". Акомпаністами: Дарія Колесса і проф. Р. Кудрик. Білети продає Союзний Базар (Руська 20), а в день концерту вечером при касі.

— **Національний Музей** у Львові (вул. Мохнацького 42) мав у місяці листопаді завдяки дарам, через закупно та книгообміну 55 чисел (130 предметів) приросту, головно у відділі іконопису, стародруків, побутової старовини та мап. Жертводавцями були пп.: Андрусишин С., Бородаєвський С., Бугаїв В., о. Воскрес І., Геродот Д., радн. Давидович О., Зубик Р., радн. Коцюба М., Мокрицька М., Морозівна О., Музичне Т-во ім. Лисенка у Львові, о. Садовський В., Холодний П. та о. Юрик А. Управа Музею складає усім їм за це щиру подяку.

— **Самогубство.** В Микулинцях повісилася Софія Пухнярська, жінка комісаря скарбової палати. Причиною самогубства була нервова недуга.

— **Крівава податкова екзикуція.** У Підволочиськах прийшло до бійки між поліціянтами, що помагали екзекуторові стягати податки та міщанами, що тих податків платити не могли. Підчас сутички Ізак Ґорнфельд поранив голову поліціянта Полянського.

— **Поліційний пес найшов злодіїв.** Недавно в Острові коло Дмитрович злодії зрабували в домі Маріяна Гошовського деякі дорогі річи вартости 300 золотих. Поліція при помочі поліційних псів почала енергічне слідство і відшукала злодія, а є ним Михайло Сух зі Львова. Цікаве, що поліційні пси винайшли злодія, хоч це вже було кільканацять днів після крадіжи.

— **Летунська катастрофа.** У Ліді підчас військових летунських вправ, нагло попсувався мотор і літак упав на землю. Підчас упадку у моторі наступив вибух, так що полумя охопило весь апарат і летунів. Жертвою катастрофи упав сержант Цивінський, що згинув на місці. Механік Дорнічак був тільки легко поранений.

— **Смерть від зачадження.** В Ярославі, у склепі масарських виробів Осипа Гіліцінського зачадилися два робітники Василь Колодій та Іван Ґодовський і обидва померли.

— **Правнучка Діккенса шоферкою.** Недавно у Льондоні перша жінка дістала дозвіл бути шофером, а тою жінкою є правнучка великого англійського письменника Діккенса. Колись вона була драматичною артисткою, але ця професія їй не подобалась і вона скінчила шоферський курс та веде тепер автомобіль по вулицях Льондону.

— **Капернаум.** Місточко Капернаум зникло було майже ціле підчас одного землетрусу, а святиню, де проповідував Христос, відкрито щойно 1845 р. Тепер відкопують цю святиню зі землі і праця над викопанням скінчиться 1930 року. Ця святиня була побудована у першім століттю по Христі. Весною з цілого світа вибирається багато туристів відвідати м. Капернаум.

— **Форд має клопіт.** Фабрика автомобілів Юнкерса в Дессаві подала на Форда судову скаргу за те, що Форд уживає до виробу автомобілів дуралюмінієвої бляхи, яка є винаходом фірми Юнкерса.

— **Автограф прінца Уельсу.** Англійський престолонаслідник прінц Уельсу відвідав недавно народню школу в Лейтості і довший час говорив з учнями тої школи. Один з учнів приступив до престолонаслідника й просив його дати йому свій автограф на памятку. Прінц відмовив заявивши, що якби він дав свій автограф одному учневі, то йому довелось би скоро давати автографи всім учням в Англії. Дирекція школи різко осудила сміливість свого учня і вигнала його зі школи за нарушення дисципліни та компромітацію шкільного заведення. Англійський престолонаслідник довідавшись про те, вислав батькові того учня цілий великий лист, з яким батько мав звернутись до дирекції школи, та просити в імені прінца дарувати учневі кару. Дирекція школи прочитавши письмо прінца, приняла учня назад до школи, а щасливий учень тішиться, бо має тепер на памятку цілий великий лист прінца Уельсу писаний до його батька.

— **Промова Томаса Манна в Штокгольмі.** На бенкеті в честь лавреатів Нобля, який відбувся в Штокгольмі в присутности короля, Томас Манн виголосив свою промову, в якій сказав між іншим: „Ту почесть, яку ви мені вчинили нагородою Нобля, беру я не собі, а складаю у стіп ґенія німецького народу. Коли я думаю про мою вітчину, мені нагадується св. Себастіян пробитий з усіх сторін стрілами. Мій нарід лежить між Заходом і Сходом, він має чутливе серце як Схід і почуття форми як Захід і ці два елементи має і моя творчість. Ці прикмети моєї творчости зєднали мені нагороду Нобля і ту нагороду завдячую перш за все ґенієві німецької нації".

— **Прагадка.** Продовження загальних зборів **Т-ва „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт"** у Львові відбудеться в понеділок, 16. ц. м. в год. 5. попол. в льокалі кооп. „Достава" при вул. Домініканській 11. До ласкавої участи запрошує всіх членів Президія. 1076 1-1

— **Правдиву несподіванку на свята** зробила своїм покупцям *ДЕЛЬ-КА* знижуючи ціни на одностайні серії: 24.50, 29.50, 34.50, 39.50. **Кожна ціна то правдивий рекорд!**

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ. (**Свято „Просвіти"**). Дня 8. грудня влаштувала перемиська філія „Просвіти" в салі „Народнього Дому" святочний концерт. Велика саля „Народнього Дому" і ґалерія були повнісінькі. Точно в 12. год. вполудне почалося свято промовою голови перемиської філії. Бесідник річево представив, що день 8. грудня як роковини оснування Т-ва „Просвіта" треба святкувати врочисто і поважно. Відтак ішли хорові продукції. Дуже гарну несподіванку зробив всім присутнім хор „Просвіти" з Бушкович під управою п. Нагайського. Вже сама поява хору в народніх строях робила дуже корисне враження. Хор відспівав щедрівку і вязанку народніх пісень. Після кожної точки лунали зовсім заслужені френетичні оплески. З цього самого села Бушкович були також дві декламації. Декламація малої дівчинки зробила сильне враження і змістом і виголошенням („Моя книга"). Пані Ціпановській належиться признання за те, що так гарно навчила декламувати. Хор перемиського „Бояна" відспівав три пісні: „Пливе човен", „Ой у саду, у саду..." і „Ледолом". Ця остання пісня як композиція ще нова і зогляду на свою гармонізацію подобалась усім. На закінчення свята промовив пос. д-р Володимир Загайкевич. З питомим собі красномовством та з поетичним полетом вказав бесідник на значіння „Просвіти". Як корисне явище концерту треба згадати те, що явились на ньому всі верстви нашого народу. Дуже задоволені були селяни з поблизьких сіл, які були присутні на концерті, а крім цього могли ще за дня вернути домів. Сам факт, що концерт відбувся в сам день роковин, має також своє значіння, бо вчить наших людей точности.

Учасник.

КАЛУШ. (**Свято „Просвіти"**). Дня 8. грудня відсвяткував Калуш гідно свято „Просвіти". Вже від самого ранку видно було в місті незвичайний рух, бо з сіл напливало селянство. Перед полуднем відбулося святочне богослуження, відправлене парохом о. радн. Тисовським при асисті оо. Майорчака і Зрадя, з патріотичною проповідю о. Кравчука з Негівців, закінчене панахидою по членах „Просвіти". Після богослуження була в просторій салі „Народнього Дому" святочна академія. Саля набита вщерть, повні і всі ходи, а ще багато людей мусіло за відсутністю місця відійти. Академія, зложена з хорових продукцій мужеських хорів із Підгірок, Студінки й Хотіня, мішаного хору з Тужилова, діточого хору о. Майорчака, декламації учен. Миклясевичівної, орхестри з Хотіня й кінцевого слова д-ра Івана Сохацького (замісць перешкодженого посла Струтинського), зробила найкраще враження на присутніх, що закінчили академію відспіванням національного гимну. Пополудні була святочна вистава нар. опери „Запорожець за Дунаєм" і „Вечерниці" силами аматорського драматичного гуртка при „Народньому Домі" під режісурою пп. Аронця і Яр. Рубчака й батутою д-ра Михайла Воробця. Головна заслуга вистави, про запікавлення до котрої свідчила знову вщерть виповнена саля, належиться адвокатові д-рові Воробцеві, що обі опери з аматорами розучив, а також його дружині, що помагала при фортепяні, розучувати й акомпаніювала на виставі. З виконавців слід відмітити пані: Решетиловичеву (Одарка) й Аронцеву (Оксана), панів Аронця (Карась), проф. Ребрика (Андрій) і Сенчину (султан). Слід згадати, що заохочений великим успіхом гурток обіздить із згаданими операми й села та взагалі приготовляє ширшу театральну діяльність у повіті.

Антич.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооператива Український Театр у Львові (театр ім. Тобілевича). — (Саля Ревізничої Палати, пл. Стрілецька):

Субота, 14. грудня, год. 7·30 веч. „Церковна миш“, комедія Фодора.

Неділя, 15. грудня, год. 3·30 пополудні „Церковна миш“.

Неділя, 15. грудня, год. 7·30 веч. „Циганська любов“.

Великий Міський Театр:

Субота, 14. XII. в год. 3·30 „Чарівний перстень“ для шкільної молоді; в год. 7·30 „Княжна Чікаго“ оперетка Кальмана.

Неділя, 15. грудня, год. 3·30 попол. Артисти.

Неділя, 15. грудня год. 7·30 веч. Княжна Шікаго.

Малий Міський Театр:

Субота, 14. грудня, год. 7·30 „Адвокат і рожі“, гост. виступ В. Бридзінського.

Неділя, 15. грудня, год. 3·30 попол. Соломянні вдівці.

Неділя, 15 грудня, год. 7·30 веч. Адвокат і рожі (гост. виступ В. Бридзінського.

Театр ревії „Гонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Субота, 14 XII., „Гонг Джез“; дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Неділя, 15. XII., „Гонг Джез“, дві вистави; год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

Аполло: На позорищі (Вільма Банкі).

Касіно: Пропаще завішання (Карло Альдіні).

Кольосей: Тайна почтового вагону. — Пропав наречений.

Лев: Серце вудичниці (Корінна Гріфіт).

Марусенька: Пат і Паташон газетярі. Іграшки жінок.

Оаза: Трикратне весілля.

Палас: Звукова фільма: „Ню Йорк у ночі“ (і наддаток: Похорони посла д-ра Райха).

Пан: Обітована земля.

Пасаж: Оборонець жінок (Рекс Бел).

Стилеве: Наслідник престолу.

Фатаморгана: Її перчик.

Химера: Княжинні примхи (Ад. Менжу).

Утіха: Дикунка (Маліцька, Саван).

Програма радіо.

Неділя 15. XII. 1929.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження з Познаня. **Краків** (312,8) 10·15 Богослуження в Познані. **Гельсінгфорс** (221,3) 13·50 Популярний концерт. **Ляйпціг** (259) 17·00 Опереткова музика. **Талін** (296,15) 18·00 Радіоорхестра. **Льондон** (356,3) 16·45 Військова орхестра. **Штутгарт** (360) 19·20 Легка музика. **Берлін** (418) 16·00 Релігійний вечір. **Штокгольм** (436) 15·00 Симфонічний концерт. **Рим** (441) 13·00 Радіоквінтет. **Прага** (487) 20·00 Концерт: Бетовен, Чайковський. **Брюссель** (509) 21·15 Тріо Бетовена. **Відень** (516,3) 10·30 Побожні пісні. **Рига** (525) 19·03 Концерт консерваторії. **Мюнхен** (533) 14·30 Адвент. **Будапешт** (550) 12·50 Військова орхестра. **Ленінград** (1000) 19·00 Недільний концерт. **Москва** (1100) 15·30 Концерт бажань. **Париж** (17·25) 13·00 Релігійна музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Звичайні Загальні Збори Тов. запомоги убогих гр. кат. Церкви св. св. Ап. Петра у Львові відбудуться в середу, дня 25. грудня ц. р. в год. 18. в домівці „Власної Допомоги“, при вул. Корняктів ч. 1|II. п. зі звичайним порядком нарад. Тогож дня в год. 8. відправлена буде в храмі Преображення Господнього заупокійна Служба Божа за померших членів Товариства. У Львові, дня 11. грудня 1929. За Виділ Товариства: **о. Ол. Базюк** голова; **о. П. Дзедзик** секретар.

Секція Помочі Дорастаючій Молоді при Тов. „Охорона Дітей“ і Тов. „Беседа“ у Львові улаштовує в суботу, дня 14. грудня ц. р. в салі „Бесіди“ **Великі Андріївські Вечерниці**. Початок в 9-ій год. вечір. 1069 1-1

Зїзд агрономів відбудеться дня 19. грудня у Львові в год. 10. в домівці Спілки Українських Агрономів, Собеського 28|І. Згідно з обіжником, висланим товаришам агрономам, будуть обговорюватися важні професійні справи. Просимо товаришів-агрономів якнайчисленіше прибути. — За Організаційний Комітет: Інж. **О. Охрим**; Інж. **З. Охримович**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОТРІБНА старша, солідна, чесна женщина на господиню у священика, вдівця. — Зголошення: Торговля Петровичевої в Болехові. 1073 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5 1002 23

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах умірковраних. Заряд бровару. 1996 29—?

АВТОМАТИ **„Swoboda“**, ощадностеві вічно горіючі печі, поручає Рентшнер, вул. Легіонів ч. 37. 988 5—5

ЛІЦИТАЦІЯ церковної **дубини** в Юськовичах ад Олесько, вартости около 4000 **ам.** дол. відбудеться дня 23. грудня ц. р. о год. 11. рано в гр.-кат. Уряді парохіяльнім в Олеську, де належить надсилати запечатані оферти і вадія 200 **ам.** дол. По принятті оферти — гроші до тижня. 1065 2—2

БЕЗРОБІТНИЙ СТОЛЯР, зредукований з державної служби в 1918 р., шукає якого-небудь заняття у Львові або на провінції. — Ласкаві зголошення слати на адресу: П. Д. у ВП. Ромістровичів, Львів, вул. На ободоння, ч. 14 2-3

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики **Др. І. Мунд** д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—10 і 2—6, в неділі від 9—1 **Львів, Асника 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 595 **Лічення жиляків.** 12—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар загграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних хоріб **та лікарської косметики** **ординує від 8—10½, 14—18. в неділі і свята від 10—11.** Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратков почекальні. **ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.** 826 Телефон 65-87. 32—?

На св. НИКОЛАЯ і СВЯТА

поручає великий вибір **бомбоньєрок і святочних колекцій, найліпших чоколядових виробів перворядних фабрик** фірма 1074 1—3

Чоколяди і солодощі — ТАРЛЕР

ЛЬВІВ, вул. Легіонів ч. 43.

(проти головного входу Вел. Театру). Прошу оглядати виставу. Увага на ч. дому 43.

Станиславів — Сапіжинська 9.

Від 51 літ істнуюча фірма

М. Єгер

поручає

прецизні годинники і вироби зі золота і срібла.

1061 **Лише солідний товар!** 1—2

Ширіть наш часопис!

ГР.-КАТ. Уряд парохіяльний в Ізадебках ad Brzozów, пошукує іспитованого, безженного дяка, з добрим тенорови голосом, музикального, який зумівби заложити хор згл. орхестр і занявся би читальнею, молочарською кооперативою і т. д. Платня після умови. — Зголошення до гр.-кат. Уряду парохіяльного в Ізадебках ad Brzozów. 1066 2—3

Гурт **Детайль**

Совги (Лижви) Санки

по приступних цінах поручає

А. Фрідфельд

ЛЬВІВ, Ягайлонська 9. Тел. 34 65

Висилка на провінцію відворотно.

981 3—5

ЛЕЩЕТА, совги

та весь спортовий виряд на зиму набувайте тільки через

кооп. „ПЛАСТ“

ЛЬВІВ, БЛЯХАРСЬКА ч. 11 І.

990 **Ціни приступні!** 2—2

Толочу десені на плюшевих плащах

чищу, чорню, відсвіжую, перерабляю

М. ВОЛЯНСЬКА

ЛЬВІВ, вул. Собіського, ч. 12.

740 Тел. 17 04. 9—?

Американська система!

ФАБРИКА МЕБЛІВ „ФАМЕТА“

ЛЬВІВ, вул Красіцьких ч. 18. а.

Продає кожному без ручителя на умовах платности догецер небуваних, спальні, їдальні, кухонні і бюрові урядження.

Від 10 зол. **Від 10 зол.**

Поодинокі штуки мебли, вистелювані меблі, фотелі до спання, дзжанки, матерaци, шафи й інше. 1011 3—20

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.